

O‘zbekiston Respublikasi
Sog‘liqni Saqlash vazirining
2025 yil “23” iyundagi
180-son buyrug‘iga
8-Ilova

OYOQ PANJALARI ORTTIRILGAN DEFORMATSIYALARI
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA TIBBIY XIZMAT KO‘RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

TOSHKENT 2025

"KELISHILGAN"
RITOATM direktori
M.E. Irismetov

_____ 2025 yil

**«OYOQ PANJALARI ORTTIRILGAN DEFORMATSIYALARI»
NOZOLOGIYASI BO'YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLAR**

TOSHKENT 2025

XKT-10/11 bo'yicha kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo'yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha statsionar sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
M21.3 / FA31.4	Oyoq panjasining osilishi (orttirilgan).	Ortoped		Ortoped	Pediatr, terapevt, nevropatolog
M21.4 / FA31.5	Y Assioyoqlik (pes planus) (orttirilgan).	Ortoped		Ortoped	Pediatr, terapevt, nevropatolog
M21.5 / FA31.7	Orttirilgan Pes Cavus va maymoqlik.	Ortoped		Ortoped	Pediatr, terapevt, nevropatolog

OYOQ PANJALARI ORTTIRILGAN DEFORMATSIYALARI

NOZOLOGIYA BO'YICHA REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA va DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	SHikoyatlar: og'riq, charchoq, kosmetik nuqson, harakat cheklanganligi.	Oilaviy shifokor	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	1 marta	
	Bog'liqlik: jarohatlar, kasalliklar yoki	Oilaviy shifokor	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	Travmatolog- Ortoped	1 marta	

	operatsiyalar.							
	Vaqt: simptomlarning boshlanishi va rivojlanishi.	Oilaviy shifokor	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	1 marta	
Izoh:								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo'shimcha)	Fizikal tekshiruv							
	Kuzatuv: oyoq panjasining shakli, barmoqlarning holati, tovon-bo'yin o'qi.	Oilaviy shifokor	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	1 marta	
	Yurish tahlili: buzilishlar (masalan, pronatsiya).	Oilaviy shifokor	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	1 marta	
	Palpatsiya: og'riq nuqtalari, yumshoq to'qimalar holati.	Oilaviy shifokor	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	1 marta	
	Funksional testlar: harakatlar amplitudasi, gumbazlar mobilligi, mushaklar kuchliligi.	Oilaviy shifokor	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	Travmatolog-Ortoped	1 marta	
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy laborator tekshiruvlar	Qonning umumiy tahlili				+	+	1 marta	
	Siydikning umumiy tahlili				+	+	1 marta	
	Qon guruhi va rezus-omilni aniqlash				+	+	1 marta	
	Koagulogramma				+	+	1 marta	
	Qonning biokimyoviy tahlili				+	+	1 marta	
	RW tahlili (Vasserman reaksiyasi)				+	+	1 marta	
	Gepatit V Ekspres usuli				+	+	1 marta	
	S hepatit Ekspres-usul				+	+	1 marta	
	Elektrokardiogramma (EKG)				+	+	1 marta	
Izoh:								
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh:								
Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	Plantografiya: tovonda oyoq panjasida bosim taqsimlanishi.							
	Rentgenografiya: gumbaz burchaklari, bo'g'imlarning holati.							
	MRT/KT: yumshoq to'qimalar, nervlar, yoki ildizlar.							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
<p>*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: (Konservativ davolash samarasiz bo'lganda. Dori-darmon va fizioterapevtik muolajalar bilan bartaraf etib bo'lmaydigan doimiy og'riq. YUrish va kundalik faoliyatni bajarishni qiyinlashtiradigan sezilarli funktsional cheklovlar. Keyinchalik asoratlar (masalan, oyoq bo'g'imlarining artrozi) xavfini tug'diradigan deformatsiyaning zo'rayishi. Hayot sifatini pasaytiradigan va sezilarli noqulaylik keltiradigan tashqi ko'rinishdagi nuqson.)</p>								
Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	EMG va NCV: nerv o'tkazuvchanligini tekshirish.							
	UZI: yumshoq to'qimalar, nervlarning bosim holati							
	...							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
1.								
2.								
...								

Izoh: Ushbu patologiyalar uchun maxsus dori-darmon terapiyasi mavjud emas. Osteoartroz kasalliklarini davolash bo'yicha klinik tavsiyalarga muvofiq ravishda, artroz alomatlarini yengillashtirish va klinik belgilarni kamaytirish uchun dori vositalari qo'llaniladi.

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Antibiotiklar:	Yo'riqnomaga ko'ra							
Og'riq qoldiruvchi vositalar:	Yo'riqnomaga ko'ra							

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)

(REJALI JARROHLIK AMALIYOTI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Osteotomiya: bo'ylama gumbazni tiklash uchun tovon suyagining tuzatuvchi osteotomiyasi (masalan, Evans yoki Kaldvell usuli bo'yicha).				+	+
Paylar rekonstruksiyasi: gumbaznistabil lashtirish uchun orqa katta boldir mushagi payini ko'chirish.				+	+
Artrodez: og'ir shakllarda bo'g'imlarni (oshiq-tovon , oshiq-qayiqsimon).				+	+
Implantatsiya: gumbazni tuzatish uchun oshiq suyagi sinusiga implant kiritish.				+	+
Osteotomiya: bo'ylama gumbazni tiklash uchun tovon suyagining tuzatuvchi osteotomiyasi (masalan, Evans yoki Kaldvell usuli bo'yicha).				+	+
Paylar rekonstruksiyasi: gumbaznistabil lashtirish uchun orqa katta boldir mushagi payini ko'chirish.				+	+
Artrodez: og'ir shakllarda bo'g'imlarni (oshiq-tovon , oshiq-qayiqsimon).				+	+
Tenotomiya va paylarni uzaytirish: qattiqlikni kamaytirish uchun Axill payini yoki tovon fassiyasi paylarini uzaytirish.				+	+
Tenotransfer: oyoq panjasi yozuvchi mushaklarining funksiyasini qoplash uchun paylarni (masalan, orqa katta boldir mushagi payini) ko'chirish.				+	+
Nerv operatsiyalari: kichik boldir nervi siqilish yoki shikastlanganda nevrofiz yoki rekonstruksiya qilish.				+	+

Izoh: (Jarrohlik yo'li bilan davolash deformatsiyalarning og'ir va qattiq shakllarida, shuningdek, konservativ terapiya samara bermagan hollarda qo'llaniladi. Usulni tanlash deformatsiyaning darajasi, uning sabablari va bemorning holatiga bog'liq bo'ladi)

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Parhez stoli va uning davomiyligi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
15 – stol	+	+	+	+	+

(DISPANSERIZATSIYA)

(SOG'LOM KONTINGENT DISPANSERIZATSIYASI/"D" NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI)

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Statsionardan keyingi kuzatuv	+	+	1 marta	1 yil
	2. Dispanser nazorati	+	+	1 marta	Holati yaxshilanguncha
	...				
Izoh:					
Laborator tekshiruvlar	1. Rentgenografiya	+	+	1 marta	
	2.				
	...				
Izoh:					
Instrumental tekshiruvlar	1.				
	2.				
	...				

Izoh:

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING)

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Statsionardan keyingi kuzatuv	+	+	1 marta	1 yil
	2. Dispanser nazorati	+	+	1 marta	1 yil
	...				
Izoh:					
Laborator tekshiruvlar					
Instrumental tekshiruvlar					
Izoh: davolash natijalarini nazorat qilish uchun amalga oshiriladi.					
Profilaktika usullar	Birlamchi profilaktikani o'tkazish mezonlari oyoq panjasining ko'rinadigan deformatsiyalarini aniqlash va ularning rivojlanish xavf omillarini aniqlashga asoslangan. Bu noqulay poyabzal, ortiqcha vazn, oyoqlarning uzoq davom etishi yoki irsiy moyillik bo'lishi mumkin. Profilaktika oyoq biomexanikasi buzilishlari alomatlari bo'lmagan, lekin yuqori jismoniy yoki				

	kasbiy yuklamalarga duchor bo'lgan shaxslarda o'tkaziladi.				
	Ikkilamchi profilaktika deformatsiyalarning boshlang'ich belgilari, masalan, yassi oyoq yoki bo'sh oyoq, shuningdek, noqulaylik, charchoq yoki oyoqlarda og'riq shikoyati mavjud bo'lganda o'tkaziladi. Ko'rik yoki instrumental tekshiruvlarda aniqlangan o'zgarishlar, artrit yoki diabet kabi yondosh kasalliklarning mavjudligi, shuningdek, oyoq yoki boldir-panja bo'g'imining shikastlanish tarixi uni tayinlash mezonlari hisoblanadi.				
	Uchlamchi profilaktika tovon-kaft deformatsiyalarini davolashdan keyingi retsidivlar va asoratlarning oldini olishga qaratilgan. U jarrohlik yoki konservativ davolanishni boshdan kechirgan bemorlarda, ayniqsa anatomiya yoki oyoq funksiyasining qoldiq buzilishlari saqlanib qolgan bo'lsa, o'tkaziladi. U jismoniy yoki kasbiy yuklamalar bilan bog'liq retsidiv xavf omillari mavjud bo'lganda va diabet yoki osteoartrit kabi surunkali kasalliklar bilan og'rigan bemorlarda ham zarur.				
Izoh: Profilaktik chora-tadbirlar oilaviy shifokor va ortoped-travmatolog shifokorlari tomonidan amalga oshiriladi.					
Davolash tadbirlari (nomedikamentoz davu)		OSHP/OP	KTMP	O'rtacha sutkalik	Bir kurslik dozirovka

Profilaktik fito/dori vositalarining (xalqaro patentlanmagan) nomi	Profilaktik fito/dori vositalari dozirovkasi va qo'llanilishi			dozirovkasi	
1.					
2.					
...					
Izoh: dori-darmon vositalarini qo'llash nazarda tutilmagan					

REABILITATSIYA

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OSHP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Konservativ davolash	1.LFK	+	+		Doimiy	1 yil
	2. Ortez va shinalarni taqib yurish	+	+	-	Doimiy	6 oygacha
Izoh: Reabilitatsiya tadbirlari jarohatning og'irlik darajasiga va davolash turiga (konservativ, operativ davolash) qarab o'tkaziladi						
Laborator tekshiruvlar			+	+	1	
Izoh: bu nozologiya bo'yicha laboratoriya tekshiruvlari o'tkazilmaydi						
Instrumental tekshiruvlar						
Izoh: Ko'rsatmalarga ko'ra, hamroh patologiyalarni aniqlashning boshqa tashxislash usullari ham tayinlanishi mumkin						
Reabilitatsion usullar	1. Fizioterapiya	-	+	-	3 oyda 1 marta	1 yil
	2. LFK	+	+	-	Doimiy	1 1 yil
	3. Ortez va shinalarni taqib yurish	+	+	+	Doimiy	6 oygacha

Izoh:
ko'rsatmalarga ko'ra, hamroh patologiyalarni aniqlashning boshqa usullari ham tayinlanishi mumkin

Izoh: Reabilitatsiya oilaviy shifokor va ortoped tomonidan olib boriladi, zarurat tug'lganda fizioterapevt ham jalb etilishi mumkin.						
Davolash tadbirlari (medikamentoz davo)		Uy sharoitida	OSHP/OP/ KTMP	Statsionar sharoitida	O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi					
Izoh: Reabilitatsiya tadbirlari o'z ichiga maxsus dori-darmon bilan davolashni olmaydi						

Mazkur klinik protokol va standartlar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazir o'rinbosari Basitxanova E.I, Tibbiy sug'urta boshqarmasi boshlig'i Sh. Almardanov, klinik protokollar va standartlarni ishlab chiqish va joriy etish bo'limi boshlig'i Sh.R. Nurimova boshchiligida, Klinik protokollar va standartlarni ishlab chiqish va joriy etish bo'limi bosh mutaxassisi G.Djumayeva, yetakchi mutaxassisi N.Raximova tomonidan tashkiliy va uslubiy ko'magi asosida ishlab chiqilgan.